

การประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน
กรณีศึกษา กลุ่มจุวีฟาร์มแพะ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี
EVALUATION OF IMPLEMENTATION OUTCOMES OF THE LIVESTOCK FARMING
PROMOTION PROJECT IN THE SOUTHERN BORDER PROVINCES
A CASE STUDY OF JUWI MEAT GOAT FARM IN PATTANI'S SAIBURI DISTRICT

ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ¹

¹คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Chonlada Sangmanee Sirisatidkid¹

¹Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University

(Received: November 13, 2022; Revised: April 12, 2023; Accepted: July 4, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน กลุ่มจุวีฟาร์มแพะ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี ประชากร ได้แก่ เกษตรกรที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นสมาชิกกลุ่มจุวีฟาร์มแพะ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมจำนวน 29 คน โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ การสังเกต และแบบประเมิน ตลอดจนใช้แบบจำลองชิปเป็นเครื่องมือในการนำเสนอผลการประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มจุวีฟาร์มแพะ ตำบลละหาร อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี มีการดำเนินงานหลักของกลุ่ม ได้แก่ การเลี้ยงแพะเพื่อการจำหน่าย และการรับซื้อแพะเพื่อการจำหน่าย โดยรายได้หลักของกลุ่มมาจากการจำหน่ายแพะและการชำแหละแพะ นอกจากรายได้หลักแล้วกลุ่มยังมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายมูลแพะอีกด้วย สำหรับการเลี้ยงแพะของกลุ่มเป็นการเลี้ยงแบบขังคอกในลักษณะหมุนเวียน ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจุวีฟาร์มแพะที่ได้รับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้แก่ 1) การพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เนื้อแพะสวรรค์ และเนื้อแพะแดดเดียว 2) การพัฒนาตัวบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ โลโก้กลุ่ม บรรจุภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์ และบรรจุภัณฑ์เนื้อแพะแดดเดียว และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื้อแพะสวรรค์ และผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื้อแพะแดดเดียว เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย และมีการตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียว รวมถึงการอบรมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนและการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียวให้กับสมาชิกกลุ่มจุวีฟาร์มแพะและผู้สนใจ สำหรับการประเมินผลการดำเนินงาน พบว่า ผลการดำเนินงานในภาพรวมประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี ส่วนผลการประเมินแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมากและระดับดี ประกอบด้วย ด้านผลที่ได้รับและด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านบริบทและด้านกระบวนการอยู่ในระดับดี ตามลำดับ

คำสำคัญ: การประเมินผล, การพัฒนาผลิตภัณฑ์, ปศุสัตว์, ภาคใต้ชายแดน, ฟาร์มแพะ

ABSTRACT

The purpose of this research is to evaluate the implementation outcomes of the livestock farming promotion project in southern Thailand. We conducted research at the Juwi meat goat farm in Saiburi District, Pattani. The sample was comprised of 29 Farmers associated with Juwi meat goat farm. We utilized a mixed method approach (qualitative and quantitative) research design. We gathered data from interviews, observations, and evaluation forms. We utilized the CIPP model to analyze the data. We determined the mean and standard deviation.

Results revealed that the business operations of Juwi meat goat farm included raising, buying, and selling of meat goats. The primary source of income for Juwi goat meat farm was derived from selling meat goats and butchering meat goats. Moreover, Juwi meat goat farm earned additional income from selling goat manure. With proper care, meat goats at the farm were reared indoors. Regarding the product development following the national policy on science, technology, and innovation (STI) under the livestock farming promotion project in southern Thailand. Juwi meat goat farm developed two goat meat products; goat jerky and sun-dried goat meat. Additionally, they designed bespoke logos and packaging each product. Lastly, they developed prototypes of both products. Furthermore, Juwi meat goat farm designed marketing strategies for selling the two products and provided training for Juwi meat goat farmers who were interested in producing goat jerky and sun-dried goat meat. Overall, the implementation outcomes of the livestock farming promotion project in the Juwi goat farm of Saiburi District, Pattani were found to be advantageous.

Keywords: Evaluation, Livestock Farming, Southern Thailand, Goat Farm

บทนำ

“แพะ (Goat)” ถือเป็นสัตว์เศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่นิยมเลี้ยงในปัจจุบัน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เนื่องจากคนส่วนใหญ่ที่อาศัยในพื้นที่เป็นชาวไทยมุสลิม จึงทำให้แพะเป็นที่ต้องการเพราะใช้ประกอบพิธีทางศาสนาและเพื่อการบริโภคในครัวเรือน แพะเป็นสัตว์เลี้ยงง่าย ค่าใช้จ่ายไม่สูง สามารถหากินใบไม้ใบหญ้าได้เอง ถึงแม้จะตัวเล็กแต่ทนทานต่อทุกสภาพอากาศ แข็งแรงไม่ติดโรคง่ายเหมือนหมูหรือไก่ อีกทั้งยังให้ผลผลิตเนื้อและนม เนื้อแพะเป็นอาหารที่มีโปรตีนที่ย่อยได้ในระดับสูงกว่าเนื้อวัว หมู และไก่ มีไขมันในระดับต่ำกว่าเนื้อสัตว์ชนิดอื่น ๆ นมแพะมีคุณค่าทางอาหารสูง ใกล้เคียงหรือสูงกว่านมโค กระบือ และมนุษย์ โมเลกุลไขมันมีขนาดเล็ก ทำให้ง่ายต่อการย่อยและการดูดซึมในระบบทางเดินอาหาร สามารถนำมาใช้บริโภคแทนนมมนุษย์ได้ดีกว่านมโค และนมกระบือ นอกจากนี้ขนและหนังแพะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลายด้าน เช่น ใช้ทำกระเป๋า

เสือ พรหม และเชือก เป็นต้น ส่วนมูลแพะใช้ทำปุ๋ย เขาและกีบนำมาทำเป็นเครื่องประดับ เลือดและกระดูกนำมาแปรรูปเป็นอาหารสัตว์ได้อีกด้วย (วรรณกร ชัยรัตน์, 2563)

การส่งเสริมการเลี้ยงแพะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือเป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นรายได้จากการจำหน่ายแพะ นมแพะ และผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากแพะในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งในอนาคตแพะจะเป็นที่ต้องการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากผู้บริโภคเริ่มหันมาบริโภคเนื้อและนมแพะเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้แพะมีราคาสูง เนื่องจากเนื้อและนมแพะเป็นที่ต้องการของตลาดในอนาคต และนอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้เกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียงกับกลุ่มเลี้ยงแพะ ในเรื่องการปลูกพืชอาหารสัตว์ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง และกระถิน ที่นำมาใช้เป็นอาหารแพะ จะเห็นได้ว่าการเลี้ยงแพะที่มีระบบจัดการที่ดีและตามมาตรฐาน ล้วนแต่ส่งผลดีให้กับผู้บริโภคและเกษตรกร (วรรณกร ชัยรัตน์, 2563)

สำหรับโครงการประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ ชายแดน กรณีศึกษา กลุ่มจิวฟาร์มแพะ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นโครงการหนึ่งในจำนวน 9 โครงการ ที่อยู่ภายใต้ชุด “โครงการประเมินผลการดำเนินงานและผลกระทบเชิงเศรษฐกิจ ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564” โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

โดยกลุ่มจิวฟาร์มแพะ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงแพะที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ดังนั้นการประเมินผลการดำเนินงานจึงมีความสำคัญ เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับผลการดำเนินงานที่ได้รับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงทางอาชีพ ตลอดจนเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาโครงการอื่น ๆ ต่อไป เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนกลุ่มจิวฟาร์มแพะ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เกษตรกรที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นสมาชิกกลุ่มจิวฟาร์มแพะ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนของกลุ่มจิวฟาร์มแพะ จำนวน 29 คน โดยแบ่งเป็นเกษตรกรที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นสมาชิกกลุ่มจิวฟาร์มแพะ (ผู้ประกอบการ) ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี จำนวน 25 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (วิทยากร) จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสัมภาษณ์ (Interview) ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ประธานกลุ่มและสมาชิกกลุ่มจุฬารัมแพะเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของกลุ่ม และการดำเนินงานของกลุ่ม เป็นต้น ซึ่งขณะสัมภาษณ์จะใช้การสังเกตประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและแม่นยำ

2.2 การสังเกต (Observation) ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจุฬารัมแพะ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาดผลิตภัณฑ์ เป็นต้น ส่วนการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ได้แก่ การสังเกตอยู่รอบนอก โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจุฬารัมแพะ เช่น การอบรม โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ซึ่งประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การตลาด SME 2) แนวทางและกระบวนการเขียนแผนธุรกิจ 3) การสร้างตราสินค้า 4) การจัดทำงบประมาณกำไรขาดทุนแสดงฐานะทางการเงิน 5) Process Design Thinking และ 6) การประเมินความเป็นไปได้ของแผนธุรกิจ เป็นต้น

2.3 แบบประเมิน (Evaluation Form) เป็นแบบประเมินปลายปิดและปลายเปิด สำหรับใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อสะท้อน “ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการ” ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และ ด้านผลที่ได้รับ (Product) ตามแบบจำลองชิป (CIPP Model) (Stufflebeam, 1993) ด้วยการให้คะแนนความสำเร็จของการดำเนินงานในแต่ละตัวชี้วัดที่ทำการประเมินในแต่ละด้าน ตั้งแต่ระดับ 0-10 คะแนน โดยให้เกษตรกรที่มีความเชื่อมโยงหรือเป็นสมาชิกกลุ่มจุฬารัมแพะ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ทำแบบประเมิน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนาม (Fieldwork) โดยใช้การสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งการสังเกต ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ตลอดจนการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมิน

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการต่าง ๆ ตลอดจนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับแพะ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการประเมินโครงการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาจำแนกและทำการวิเคราะห์ พร้อมทั้งการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการวิเคราะห์ร่วมกับประสบการณ์ตรงของผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย หลังจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลและทำการวิเคราะห์เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง

คุณภาพจะเป็นลักษณะของการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณจะวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

การแปลผลคะแนน ใช้การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเกณฑ์การให้คะแนนของทุกตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในโครงการภายใต้กรอบการประเมิน โดยจะสรุปผลคะแนนตามเกณฑ์การพิจารณาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลที่ได้รับ เพื่อสะท้อน “ระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการ” ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้ (Laxmi, 2021)

ระดับคะแนน 9.00 - 10.00	หมายถึง ความสำเร็จระดับดีมาก
ระดับคะแนน 7.50 - 8.99	หมายถึง ความสำเร็จระดับดี
ระดับคะแนน 6.00 - 7.49	หมายถึง ความสำเร็จระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 5.00 - 5.99	หมายถึง ความสำเร็จระดับปรับปรุง
ระดับคะแนน 0.00 - 4.99	หมายถึง ความสำเร็จระดับไม่ผ่าน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มจุฬารัมแพะ

กลุ่มจุฬารัมแพะ อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี แรกเริ่มมีการเลี้ยงแพะเป็นอาชีพเสริมจากการค้าขายและรับซื้อเศษซาก โดยเลี้ยงปล่อยให้หากินตามธรรมชาติ แต่เนื่องจากแพะเข้าไปกินพืชผลทางการเกษตรของชาวบ้านทำให้เกิดความเสียหาย จึงได้มีการปรับเปลี่ยนการเลี้ยงมาเป็นแบบขังคอกเพื่อลดผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว จากการเลี้ยงแพะแบบขังคอกทำให้แพะมีอัตราการตายลดลง สามารถควบคุมอาหาร ฉีดวัคซีน อีกทั้งยังสามารถเพาะขยายพันธุ์ได้อีกทางหนึ่ง ทำให้มีแพะในฟาร์มที่สามารถจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี จึงขยายฟาร์มให้ใหญ่ขึ้นตามลำดับ ต่อมาได้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงแพะขึ้น โดยมีสมาชิกเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะในพื้นที่ เพื่อทำการตลาด รับซื้อ รวบรวม จัดจ้างเลี้ยง และจำหน่ายแพะในราคายุติธรรมที่สามารถกำหนดราคาเองได้ ตลอดจนการเสริมสร้างการทำงานในชุมชน หลังจากนั้นได้เข้าจดทะเบียนฟาร์มกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในนาม “จุฬารัม” โดยเน้นการจำหน่ายแพะทั้งตัวให้กับลูกค้าในเขตพื้นที่อำเภอสาบบุรี ต่อมาความต้องการแพะในพื้นที่สูงขึ้นโดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา เช่น อารีรายอ เมาลิด และปีใหม่ เป็นต้น ทำให้แพะในฟาร์มไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ซื้อ จึงต้องทำการรวบรวมแพะจากชาวบ้านในพื้นที่มาเลี้ยงขุนไว้ในฟาร์ม เพื่อให้เพียงพอต่อการจำหน่ายในช่วงเทศกาล

การดำเนินงานหลักของกลุ่ม ได้แก่ การเลี้ยงแพะเพื่อการจำหน่าย และการรับซื้อแพะเพื่อการจำหน่าย โดยแพะที่รับซื้อ มี 2 ประเภท ได้แก่

1. แพะเนื้อ หรือแพะพันธุ์ หรือแพะฟาร์ม ซึ่งรับซื้อมาจากฟาร์มหลายพื้นที่ในหลายจังหวัด เช่น สงขลา (อำเภอระโนด และอำเภอกระแสสินธุ์) นครศรีธรรมราช (อำเภอหัวไทร และอำเภอลิข) สุราษฎร์ธานี (อำเภอกาญจนาดิษฐ์) ตรัง ประจวบคีรีขันธ์ และเพชรบุรี เป็นต้น โดยซื้อ “แพะเป็น” กล่าวคือ ซื้อแพะที่ยังมีชีวิตอยู่ โดยการชั่งน้ำหนักทั้งตัว ซึ่งปกติจะมีการซื้อขายในราคากิโลกรัมละประมาณ 170 บาท (ราคาไม่แน่นอนมีการปรับขึ้น-ลง) สำหรับแพะประเภทนี้ สายพันธุ์ที่นิยมซื้อขายมีด้วยกัน 2 สายพันธุ์ ได้แก่ สายพันธุ์บอร์ (Boer) และสายพันธุ์แองโกล-นูเบียน (Anglo-Nubian)

2. แปะบ้าน เป็นแปะที่ซื้อมาจากชาวบ้านในชุมชน ซึ่งมีเลี้ยงอยู่ทั่วไปในชุมชนและชุมชนใกล้เคียง ซึ่งแปะบ้านเนื้อจะน้อยกว่าแปะเนื้อ การซื้อจะซื้อแบบเหมาทั้งตัว ราคาซื้อจะขึ้นอยู่กับขนาดของแปะ

ในส่วนรสชาติของเนื้อแปะทั้ง 2 ประเภท แม้จะมีรสชาติใกล้เคียงกันแต่ก็จะมีรสชาติเฉพาะที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความชอบของแต่ละบุคคล

สำหรับรายได้หลักของกลุ่มมาจาก 2 ทาง ได้แก่ การจำหน่ายแปะ และการชำแหละแปะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การจำหน่ายแปะ สำหรับการจำหน่ายแปะจะมีการจำหน่ายใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การจำหน่ายแปะเป็นทั้งตัว และการจำหน่ายเนื้อแปะชำแหละ

1.1 การจำหน่ายแปะเป็นทั้งตัว โดยแปะบ้านจะมีการจำหน่ายเป็นตัว ราคาตัวละประมาณ 3,000 บาท ส่วนแปะเนื้อแม้จะจำหน่ายเป็นตัวแต่จะซังเป็นกิโลกรัม ๆ ละประมาณ 180-200 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับน้ำหนักและเพศ แปะเพศเมียราคาถูกกว่าแปะเพศผู้ ส่วนในเรื่องของน้ำหนักตัว น้ำหนักตัวของแปะกับราคาต่อกิโลกรัมจะมีลักษณะการแปรผกผัน (Inverse Variation) กล่าวคือ หากแปะมีขนาดน้ำหนักตัวน้อยราคาจำหน่ายต่อกิโลกรัมจะสูงกว่าแปะที่มีน้ำหนักตัวมาก เนื่องจากน้ำหนักตัวของแปะมีความเชื่อมโยงกับอายุและความอ้วนของเนื้อแปะ โดยทั่วไปกลุ่มจุฬารัตน์แปะแบ่งน้ำหนักตัวของแปะเพื่อการจำหน่ายออกเป็น 2 ขนาด ได้แก่ 1) แปะเนื้อขนาดน้ำหนัก 20 กิโลกรัมลงมา ราคาจำหน่ายกิโลกรัมละประมาณ 200 บาท และ 2) แปะเนื้อขนาดน้ำหนักมากกว่า 20 กิโลกรัม ราคาจำหน่ายกิโลกรัมละประมาณ 190 บาท (ราคา ณ วันที่ 11 กันยายน 2564)

1.2 การจำหน่ายเนื้อแปะชำแหละ จำหน่ายกิโลกรัมละ 400 บาท โดยแปะ 1 ตัว เมื่อชำแหละแล้วน้ำหนักจะลดลงจากตอนยังมีชีวิต ประมาณ 1 เท่า หรือลดลง “ครึ่งต่อครึ่ง” กล่าวคือ หากแปะตอนมีชีวิตมีน้ำหนัก 20 กิโลกรัม เมื่อชำแหละแล้ว จะได้เนื้อแปะประมาณ 10 กิโลกรัม

2. การชำแหละแปะ โดยกลุ่มมีโรงชำแหละเป็นของตนเอง และมีใบอนุญาตการชำแหละ สำหรับอัตราการชำแหละแปะของกลุ่มมีอัตราที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของแปะ หากแปะมีขนาดตัวใหญ่น้ำหนักตัวมากอัตราค่าชำแหละก็จะสูง แต่หากแปะมีน้ำหนักตัวน้อยอัตราค่าชำแหละก็จะถูก การชำแหละแปะ 1 ตัว ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งจะมีการชำแหละเป็นประจำวัน โดยกลุ่มได้กำหนดอัตราการชำแหละแปะไว้ 3 อัตรา ได้แก่ 1) แปะน้ำหนักขนาดตัวมากกว่า 30 กิโลกรัม ราคาชำแหละตัวละ 300 บาท 2) แปะน้ำหนักขนาดตัว 21-30 กิโลกรัม ราคาชำแหละตัวละ 250 บาท และ 3) แปะน้ำหนักขนาดตัว 20 กิโลกรัมลงมา ราคาชำแหละตัวละ 150 บาท (ราคา ณ วันที่ 11 กันยายน 2564)

นอกจากรายได้หลักแล้วกลุ่มยังมีรายได้เสริมจากการจำหน่ายมูลแปะอีกด้วย ซึ่งจะมีชาวบ้านในพื้นที่มาซื้อมูลแปะเพื่อนำไปเป็นปุ๋ย การจำหน่ายมูลแปะนอกจากจะทำให้กลุ่มมีรายได้เสริมแล้ว ยังช่วยทำให้สภาพแวดล้อมบริเวณคอกแปะสะอาดและถูกสุขลักษณะอีกด้วย

การเลี้ยงแปะของกลุ่มเป็นแบบขังคอกในลักษณะหมุนเวียน กล่าวคือ มีแปะเข้า-ออกอยู่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง เนื่องจากการทำธุรกิจจำหน่ายแปะของกลุ่มเป็นลักษณะของการซื้อมา-ขายไป ซึ่งกลุ่มมีคอกแปะทั้งหมด จำนวน 3 คอก ได้แก่

1. คอกแพะขนาดเล็ก จุแพะประมาณ 10 ตัว สำหรับคอกแพะขนาดเล็กนอกจากใช้เลี้ยงแพะแล้ว บางครั้งยังใช้เป็นสถานที่แยกแพะที่ป่วย ไม่สบาย หรือแพะที่มีร่างกายอ่อนแอให้มาอยู่ในคอกเล็ก เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการดูแลรักษา

2. คอกแพะขนาดกลาง จุแพะประมาณ 25 ตัว ซึ่งจะมีลักษณะยกสูงจากพื้นดิน ภายในปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทสะดวก

3. คอกแพะขนาดใหญ่ จุแพะประมาณ 300 ตัว โดยภายในคอกได้มีการกั้นออกเป็นคอกเล็ก ๆ จำนวนหลายคอก เพื่อความเป็นสัดส่วน

สำหรับการเลี้ยงแพะของกลุ่มส่วนใหญ่จะเลี้ยงโดยการให้อาหารสำเร็จรูปเป็นหลัก ซึ่งจะซื้อมาครั้งละหลายกระสอบ กระสอบละ 25 กิโลกรัม ราคากระสอบละ 100 บาท

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจุวีฟาร์มแพะภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจุวีฟาร์มแพะที่ได้รับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน มีดังนี้

1. การพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ การพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจุวีฟาร์มแพะ ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน มีการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่

1.1 เนื้อแพะสวรรค์ เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการนำเนื้อแพะบริเวณสะโพกมาแปรรูปเป็นเนื้อแพะสวรรค์ ที่ผ่านกระบวนการแปรรูปตามขั้นตอน พร้อมทั้งการปรุงรสโดยการใส่ส่วนผสมต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อสะโพกแพะ น้ำตาลทราย ซีอิ๊วขาว เกลือป่น ลูกผักชี และงาขาว

1.2 เนื้อแพะแดดเดียว เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยการนำเนื้อแพะมาแปรรูปเป็นเนื้อแพะแดดเดียว ที่ผ่านกระบวนการแปรรูปตามขั้นตอน พร้อมทั้งการปรุงรสโดยการใส่ส่วนผสมต่าง ๆ ได้แก่ เนื้อแพะ ซีอิ๊วขาว น้ำตาลทราย และเกลือป่น

2. การพัฒนาตัวบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาตัวบรรจุภัณฑ์สำหรับบรรจุเนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียวของกลุ่มจุวีฟาร์มแพะ ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน มีดังนี้

2.1 โลโก้กลุ่ม

ภาพที่ 1 โลโก้กลุ่มจุวีฟาร์มแพะ

2.2 บรรจุกัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์ มีลักษณะเป็นถุงใสซีลสุญญากาศ ขนาด 15x25 เซนติเมตร บรรจุกัณฑ์มีภาพและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เช่น ผู้ผลิต น้ำหนัก ส่วนผสม และราคา เป็นต้น โดยข้อมูลรายละเอียดในส่วนนี้มีขนาด 13x15 เซนติเมตร ส่วนด้านหลัง บรรจุกัณฑ์จะว่างเปล่า

2.3 บรรจุกัณฑ์เนื้อแพะแดดเดียว มีลักษณะเป็นถุงใสซีลสุญญากาศ ขนาด 15x25 เซนติเมตร บรรจุกัณฑ์มีภาพและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ เช่น ผู้ผลิต น้ำหนัก ส่วนผสม และราคา เป็นต้น โดยข้อมูลรายละเอียดในส่วนนี้มีขนาด 13x15 เซนติเมตร ส่วนด้านหลังบรรจุกัณฑ์จะว่างเปล่า

3. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

3.1 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื้อแพะสวรรค์ มีลักษณะเป็นถุงใสซีลสุญญากาศ ขนาด 15x25 เซนติเมตร เนื้อหบบรรจุกัณฑ์เหมือนกันกับเนื้อหบบรรจุกัณฑ์ต้นแบบ สำหรับผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ผลิตขึ้นเพื่อการจำหน่าย มีน้ำหนัก 200 กรัม การเก็บรักษาเก็บที่อุณหภูมิห้อง ได้นาน 7 วัน จำหน่ายในราคา 250 บาท/ถุง (200 กรัม) ต้นทุน 244 บาท อัตรากำไรขั้นต้น 2.40%

3.2 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื้อแพะแดดเดียว มีลักษณะเป็นถุงใสซีลสุญญากาศ ขนาด 15x25 เซนติเมตร เนื้อหบบรรจุกัณฑ์เหมือนกันกับเนื้อหบบรรจุกัณฑ์ต้นแบบ สำหรับผลิตภัณฑ์ต้นแบบที่ผลิตขึ้นเพื่อการจำหน่าย มีน้ำหนัก 200 กรัม การเก็บรักษาเก็บที่อุณหภูมิห้อง ได้นาน 7 วัน จำหน่ายในราคา 250 บาท/ถุง (200 กรัม) ต้นทุน 238.67 บาท อัตรากำไรขั้นต้น 4.53%

ตารางที่ 1 สรุปรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียว

ชื่อผลิตภัณฑ์	ขนาด บรรจุภัณฑ์	อายุ การเก็บรักษา	ขนาด	ต้นทุน (บาท)	ราคาขาย (บาท)	อัตรากำไร ขั้นต้น
เนื้อแพะ สวรรค์	ถุงซีลสุญญากาศขนาด 15x25 ซม.	อุณหภูมิห้อง นาน 7 วัน	200 กรัม/ ถุง	244	250	2.40%
เนื้อแพะ แดดเดียว	ถุงซีลสุญญากาศขนาด 15x25 ซม.	อุณหภูมิห้อง นาน 7 วัน	200 กรัม/ ถุง	238.67	250	4.53%

การตลาดผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียวภายใต้โครงการส่งเสริมการ เลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน

การตลาดเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียว จัดขึ้น ณ ชั้น 1 ศูนย์การค้า “เซ็นทรัลเฟสติวัล หาดใหญ่” (Central Festival Hatyai) ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ระหว่างวันที่ 15-24 ตุลาคม 2564 ภายใต้ชื่องาน “OTOP ทั่วไทย สู้ภัยโควิด-19” ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้บริโภคจำนวนมากหนึ่งที่นิยมบริโภคเนื้อแพะ

ภาพที่ 2-3 ผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์ที่วางจำหน่าย (ด้านหน้า-ด้านหลัง)

ภาพที่ 4-5 ผลิตภัณฑ์เนื้อแพะแดดเดียวที่วางจำหน่าย (ด้านหน้า-ด้านหลัง)

การอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียวภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน

1. การอบรมโครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมยกระดับมาตรฐานการผลิตและพัฒนาศักยภาพการพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์สู่เชิงพาณิชย์ ประกอบด้วย 1) กลยุทธ์การตลาด SME 2) แนวทางและกระบวนการเขียนแผนธุรกิจ 3) การสร้างตราสินค้า 4) การจัดทำงบประมาณกำไรขาดทุนแสดงฐานะทางการเงิน 5) Process Design Thinking และ 6) การประเมินความเป็นไปได้ของแผนธุรกิจ

2. การถ่ายทอดองค์ความรู้การทำผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียวให้กับสมาชิกกลุ่มจิวีฟาร์มแพะและผู้สนใจ

การประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน

การประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนของกลุ่มจิวีฟาร์มแพะที่ได้รับการพัฒนา มีรายละเอียดผลการประเมิน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน

รายการ	ตัวชี้วัด	μ (σ) ระดับ
1. ด้านบริบท (Context)		
1.1 วิเคราะห์ความต้องการและความจำเป็น	1.1.1 ระดับความจำเป็นของโครงการที่มีต่อสถานการณ์และพื้นที่	8.91 (1.31) ดี
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	1.2.1 ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ	8.82 (1.14) ดี
1.3 ความสอดคล้องกับนโยบาย	1.3.1 ระดับความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายรัฐบาลหรือจังหวัดชายแดนภาคใต้	8.91 (1.37) ดี
รวม		8.88 (1.27) ดี
2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)		
2.1 ความพร้อมด้านกำลังคน	2.1.1 ระดับความพร้อมของคนที่เข้าร่วมโครงการ	9.29 (0.93) ดีมาก
2.2 ผู้ให้บริการ	2.2.1 ระดับความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร	9.50 (0.91) ดีมาก
2.3 ผู้ประสานงานโครงการ	2.3.1 ระดับความสามารถและการประสานงานของผู้ประสานงานโครงการ	9.56 (0.68) ดีมาก
2.4 รูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์	2.4.1 ระดับความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับความต้องการของชุมชน	8.89 (0.84) ดี
2.5 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์	2.5.1 ระดับความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำผลิตภัณฑ์หรือดำเนินการตามวัตถุประสงค์	9.01 (1.16) ดีมาก
รวม		9.25 (0.90) ดีมาก
3. ด้านกระบวนการ (Process)		
3.1 การสำรวจความต้องการของชุมชน	3.1.1 ระดับการประชุมหรือพบปะพูดคุยเกี่ยวกับโครงการก่อนเริ่มดำเนินโครงการ	1.20 (1.16) ไม่ผ่าน
3.2 การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย	3.2.1 ระดับความเหมาะสมของระบบหรือกลไกในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ	8.82 (1.32) ดี
3.3 การสื่อสาร	3.3.1 ระดับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ประกอบการหรือชุมชนระหว่างดำเนินโครงการ	9.04 (1.15) ดีมาก
3.4 การให้บริการ	3.4.1 ระดับการให้บริการที่เป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ	9.46 (0.82) ดีมาก
3.5 การติดตามโครงการ	3.5.1 ระดับการติดตามหรือประเมินผลการดำเนินโครงการ	9.01 (1.04) ดีมาก
รวม		7.51 (1.10) ดี

รายการ	ตัวชี้วัด	μ (σ) ระดับ
4. ด้านผลที่ได้รับ (Output)		
4.1 ความพึงพอใจต่อโครงการ	4.1.1 ระดับความพึงพอใจด้านขั้นตอนการดำเนินงาน	9.51 (0.64) ดีมาก
	4.1.2 ระดับความพึงพอใจด้านช่องทางการติดต่อสอบถาม	9.30 (0.95) ดีมาก
	4.1.3 ระดับความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	9.70 (0.58) ดีมาก
	4.1.4 ระดับความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	9.52 (0.98) ดีมาก
รวม		9.51 (0.79) ดีมาก
ภาพรวม		8.79 (1.02) ดี

จากตาราง พบว่า ผลการดำเนินงานในภาพรวมเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.79$, $\sigma = 1.02$) ส่วนผลการประเมินแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมากและระดับดี โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ได้แก่ ด้านผลที่ได้รับอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.51$, $\sigma = 0.79$) ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.25$, $\sigma = 0.90$) ด้านบริบทอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.88$, $\sigma = 1.27$) และด้านกระบวนการอยู่ในระดับดี ($\mu = 7.51$, $\sigma = 1.10$) ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านบริบท มีผลสำเร็จอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.88$, $\sigma = 1.27$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละตัวชี้วัดอยู่ในระดับดี โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ได้แก่ ระดับความจำเป็นของโครงการที่มีต่อสถานการณ์และพื้นที่ ($\mu = 8.91$, $\sigma = 1.31$) ระดับความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายรัฐบาล ($\mu = 8.91$, $\sigma = 1.37$) เท่ากัน และระดับความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการ ($\mu = 8.82$, $\sigma = 1.14$) ตามลำดับ

2. ด้านปัจจัยนำเข้า มีผลสำเร็จอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.25$, $\sigma = 0.90$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ได้แก่ ระดับความสามารถและการประสานงานของผู้ประสานงานโครงการ ($\mu = 9.56$, $\sigma = 0.68$) ระดับความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร ($\mu = 9.50$, $\sigma = 0.91$) ระดับความพร้อมของคนที่เข้าร่วมโครงการ ($\mu = 9.29$, $\sigma = 0.93$) และระดับความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำผลิตภัณฑ์หรือดำเนินการตามวัตถุประสงค์ ($\mu = 9.01$, $\sigma = 1.16$) ตามลำดับ ส่วนระดับความสอดคล้องระหว่างรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์กับความต้องการของชุมชนอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.89$, $\sigma = 0.84$)

3. ด้านกระบวนการ มีผลสำเร็จอยู่ในระดับดี ($\mu = 7.51$, $\sigma = 1.10$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละตัวชี้วัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ได้แก่ ระดับการให้บริการที่เป็นประโยชน์จากการเข้าร่วมโครงการ ($\mu = 9.46$, $\sigma = 0.82$) ระดับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้ประกอบการหรือชุมชนระหว่างดำเนินโครงการ ($\mu = 9.04$, $\sigma = 1.15$) และระดับการติดตามหรือประเมินผลการดำเนินโครงการ ($\mu = 9.01$, $\sigma = 1.04$) ตามลำดับ และระดับความเหมาะสมของระบบหรือกลไกในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับดี ($\mu = 8.82$, $\sigma = 1.32$) ส่วนระดับการประชุมหรือพบปะพูดคุยเกี่ยวกับโครงการก่อนเริ่มดำเนินโครงการอยู่ในระดับไม่ผ่าน ($\mu = 1.20$, $\sigma = 1.16$)

4. ด้านผลที่ได้รับ มีผลสำเร็จอยู่ในระดับดีมาก ($\mu = 9.51$, $\sigma = 0.79$) ซึ่งผลการประเมินแต่ละตัวชี้วัดอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับจากผลคะแนนมากไปน้อย ได้แก่ ระดับความพึงพอใจด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ($\mu = 9.70$, $\sigma = 0.58$) ระดับความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\mu = 9.52$, $\sigma = 0.98$) ระดับความพึงพอใจด้านขั้นตอนการดำเนินงาน ($\mu = 9.51$, $\sigma = 0.64$) และระดับความพึงพอใจด้านช่องทางการติดต่อสอบถาม ($\mu = 9.30$, $\sigma = 0.95$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. กลุ่มจุฬารัมแพะ มีการดำเนินงานหลัก ได้แก่ การเลี้ยงแพะเพื่อการจำหน่าย และการรับซื้อแพะเพื่อการจำหน่าย โดยรายได้หลักของกลุ่มมาจากการจำหน่ายแพะและการชำแหละแพะ ส่วนการเลี้ยงแพะของกลุ่มเป็นแบบเชิงคอกในลักษณะหมุนเวียน สำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจุฬารัมแพะที่ได้รับการพัฒนาระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดน ได้แก่ 1) การพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เนื้อแพะสวรรค์ และเนื้อแพะแดดเดียว 2) การพัฒนาตัวบรรจุภัณฑ์ ได้แก่ โลโก้กลุ่มบรรจุภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์ และบรรจุภัณฑ์เนื้อแพะแดดเดียว และ 3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื้อแพะสวรรค์ และผลิตภัณฑ์ต้นแบบเนื้อแพะแดดเดียว อันนำไปสู่การพัฒนาเพื่อการจำหน่าย รวมถึงการอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์และเนื้อแพะแดดเดียวให้กับสมาชิกกลุ่มจุฬารัมแพะและผู้สนใจ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์เนื้อแพะเพื่อการจำหน่าย ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มจุฬารัมแพะและผู้สนใจมีองค์ความรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจท้องถิ่น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (2562) เรื่อง โครงการประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ วิถีหนองบัวลำภู ตามหลักเกษตร-ศาสตร์พระราชา ประจำปีงบประมาณ 2562 ที่พบว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการเกษตรกรมีความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง ภายหลังเข้าร่วมอบรมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุด และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ก็อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และงานศึกษาของเกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว (2562) เรื่อง การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากผลการดำเนินงานโครงการ 1 ตำบล 1 นวัตกรรมเกษตร โดยโครงการนี้กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีผู้เข้าร่วมโครงการและผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากผู้เข้าร่วมโครงการ รวมแล้วไม่น้อยกว่า 40,000 คน จากการศึกษาพบว่าจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

โดยตรง 10,746 คน โดยเฉลี่ยแล้วแต่ละคนจะนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่น จำนวน 3.14 คน ทำให้มีผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ประมาณ 33,742 คน รวมแล้วมีจำนวนผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประมาณ 44,488 คน จึงบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งเป้าหมายดังกล่าวมีความสอดคล้องกับโครงการประเมินผลการดำเนินงานภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนในครั้งนี้ ที่มีเป้าหมายให้สมาชิกกลุ่มจิวฟาร์มแพะและผู้สนใจมีองค์ความรู้เพิ่มขึ้น และนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นต่อไป และงานศึกษาของสุวรรณ ทอดอนคำ และคณะ (2563) เรื่อง โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร (การเพิ่มมูลค่าการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพื้นที่จังหวัดยะลา) ที่พบว่า 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแพะเนื้อที่ได้มาตรฐาน ผลการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับมาก 2) การอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากแพะเนื้อ ผลการสำรวจความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เข้ารับการอบรมอยู่ในระดับมาก และ 3) เกษตรกรผู้ประกอบอาชีพปศุสัตว์แพะเนื้อ ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ในกระบวนการผลิตปศุสัตว์ และกระบวนการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปปศุสัตว์ มีผลิตภัณฑ์แปรรูปเนื้อแพะที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

2. การประเมินผลการดำเนินงานที่ได้รับการพัฒนายกระดับด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (วทน.) ภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ภาคใต้ชายแดนของกลุ่มจิวฟาร์มแพะจากผลคะแนนการประเมิน พบว่า ผลการดำเนินงานในภาพรวมเป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จอยู่ในระดับดี ซึ่งผลการประเมินแต่ละด้านอยู่ในระดับดีมากและระดับดี เมื่อพิจารณาลงไปในแต่ละตัวชี้วัดพบว่า ส่วนใหญ่ตัวชี้วัดคะแนนผ่านอยู่ในระดับดีมากและระดับดี มีเพียงหนึ่งตัวชี้วัดที่คะแนนไม่ผ่าน ได้แก่ การประชุมหรือพบปะพูดคุยเกี่ยวกับโครงการก่อนเริ่มดำเนินโครงการ ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (covid-19) จึงอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินการตามตัวชี้วัดดังกล่าว

นอกจากนี้ประเด็นที่น่าสนใจและน่าสังเกตจากงานศึกษาของวณิ ศิลประสาธเอก และประทุม มะลิเครือ (ม.ป.ป.) เรื่อง การประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะ ภายใต้โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่ากุยบุรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่พบว่า การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะยังไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะ ส่วนการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานกิจกรรม เกษตรกรเห็นด้วยในทุกประเด็นที่ดำเนินกิจกรรม โดยเห็นด้วยมากในประเด็นของการบริหารและมีความมีประโยชน์ของกิจกรรม ปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรพบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ 1) ไม่มีพื้นที่สำหรับเลี้ยงแพะ 2) อื่น ๆ (เช่น ไม่ถนัด/มีอาชีพอื่นที่สร้างรายได้มากกว่า/ไม่ซื้อสัตว์/ทุนหมด/ขาดแคลนน้ำหน้าแล้ง/ไม่มีเวลา เป็นต้น) และ 3) เกษตรกรมีอายุมากไม่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพเลี้ยงแพะ ซึ่งจากงานศึกษาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะได้เป็นอย่างดี และจากงานศึกษาของกรรณิกา บัวทองเรือง และจิรัชญา บุญช่วย (2561) เรื่อง วิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินจากการลงทุนเลี้ยงแพะขุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตรัง พบว่า ต้นทุนของการเลี้ยงแพะส่วนใหญ่เป็นต้นทุนโรงเรือน พันธุ์แพะ และเครื่องสับหญ้า ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแรงงาน อาหาร ยารักษาโรค น้ำมันเชื้อเพลิง และวัสดุสิ้นเปลือง

ตามลำดับ รายได้ส่วนใหญ่มาจากการจำหน่ายเนื้อแพะ มีระยะเวลาคืนทุน 1.23 ปี อัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน เท่ากับ 1.17 และอัตราผลตอบแทนภายใน เท่ากับร้อยละ 9.40 การลงทุนมีความคุ้มค่า สามารถยอมรับการลงทุนได้ในเชิงธุรกิจ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าการเลี้ยงแพะแม้จะมีปัญหาและอุปสรรค แต่หากสามารถบริหารจัดการได้จะมีความคุ้มค่า อีกทั้งยังนำไปสู่การพัฒนาเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มได้อีกด้วย ยิ่งหากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของสุวรรณ ทอดอนคำ และคณะ (2563) เรื่อง โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร (การเพิ่มมูลค่าการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพื้นที่จังหวัดยะลา) ที่พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตแพะเนื้อที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีทักษะในการผลิต และกระบวนการจัดการที่ได้มาตรฐานครบวงจร รวมทั้งได้ต่อยอดการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเนื้อแพะ ทำให้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีการจัดจำหน่ายทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับชุมชน และช่วยลดปัญหาการว่างงานของเยาวชนในพื้นที่ รวมถึงการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่ม ผู้สนใจ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โครงการจัดขึ้นอย่างทั่วถึงในทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นระยะต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม ผู้สนใจ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง
- 1.2 ควรจัดให้มีโรงชำแหละแพะที่ได้มาตรฐานตามที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ เพื่อรองรับการผลิต และการสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์จากเนื้อแพะ เพื่อการจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ
- 1.3 ควรส่งเสริมและพัฒนาให้ผลิตภัณฑ์จากเนื้อแพะ ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์เนื้อแพะ สวรรค์หรือเนื้อแพะแดดเดียวได้รับมาตรฐานการผลิต เพื่อการขยายตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ
- 1.4 ควรมีข้อมูลคุณค่าทางโภชนาการบนบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เนื้อแพะ
- 1.5 ควรสร้างความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์กับผลิตภัณฑ์เนื้อแพะแดดเดียว โดยเฉพาะในเรื่องของบรรจุภัณฑ์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เนื้อแพะสวรรค์ และเนื้อแพะแดดเดียวให้ได้มาตรฐานการรับรองผลิตภัณฑ์
- 2.2 ควรศึกษาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เนื้อแพะในลักษณะอื่น ๆ เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์เนื้อแพะ ตลอดจนการสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา บัวทองเรือง และจิรัชญา บุญช่วย. (2561). วิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินจากการลงทุนเลี้ยงแพะขุนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตรัง. วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว. (2562). ประเมินผลลัพธ์และผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคมจากผลการดำเนินงานโครงการ 1 ตำบล 1 นวัตกรรมเกษตร. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก <https://repository.turac.tu.ac.th/handle/6626133120/683>.
- วรรณกร ชัยรัตน์. (2563). กรมปศุสัตว์ส่งเสริมการเลี้ยงแพะให้แก่เกษตรกรจังหวัดชายแดนภาคใต้ (4/2563). สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก <http://secretary.dld.go.th/webnew/index.php/th/news-menu/dld-editorial-menu/5917-4-2563>.
- วาณี ศิลประสาทเอก และประทุม มะลิเครือ. (ม.ป.ป.). การประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงแพะ ภายใต้โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าสงวนแห่งชาติป่ากุยบุรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก http://region7.dld.go.th/webnew/images/region7-2562/Yuttasart/Academic_work/2559/52559.pdf.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจท้องถิ่น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2562). โครงการประเมินผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ วิถีหนองบัวลำภู ตามหลักเกษตร-ศาสตร์พระราชา ประจำปีงบประมาณ 2562. ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจท้องถิ่น คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุวรรณา ทองดอนคำ และคณะ. (2563). โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตด้านการเกษตร (การเพิ่มมูลค่าการผลิตและแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ ด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในพื้นที่จังหวัดยะลา). กรุงเทพฯ: สำนักปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- Laxmi. (2021). **Converting Percentage to GPA Out of 10**. Retrieved February 14, 2022, from <https://www.learn cram.com/calculator/converting-percentage-to-gpa-out-of-10/>.
- Stufflebeam, D. L. (1993). The CIPP Model for Program Evaluation. In **Evaluation Models**. Boston: Kluwer-Nijhoff Publishing.